

**СЪВЕТ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ**

**Брюксел, 17 юни 2010 г. (28.06)
(OR. en)**

11179/10

LIMITE

**СОНОМ 162
PESC 804**

БЕЛЕЖКА

От:	Работна група „Права на човека“
До:	Комитета по политика и сигурност
Относно:	Инструментариум за насърчаване и защита на упражняването на всички човешки права от лесбийките, гейовете, бисексуалните и транссексуалните лица (ЛГБТ)

---

1. На 8 юни 2010 г. работна група „Права на човека“ прие изложения в приложението инструментариум за насърчаване и защита на упражняването на всички човешки права от лесбийките, гейовете, бисексуалните и транссексуалните лица (ЛГБТ).
2. Комитетът по политика и сигурност се приканва да вземе под внимание Инструментариума за ЛГБТ. Този документ ще помогне на институциите на ЕС, столиците на държавите-членки на ЕС, делегациите, представителствата и посолствата на ЕС да реагират проактивно на нарушенията на човешките права на ЛГБТ и да разгледат структурните причини, които стоят зад тези нарушения.

ИНСТРУМЕНТАРИУМ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И ЗАЩИТА НА УПРАЖНЯВАНЕТО НА ВСИЧКИ ЧОВЕШКИ ПРАВА ОТ ЛЕСБИЙКИТЕ, ГЕЙОВЕТЕ, БИСЕКСУАЛНИТЕ И ТРАНССЕКСУАЛНИТЕ ЛИЦА (ЛГБТ)

I. Въведение и цел

Документът има за цел да осигури на служителите в централите на ЕС, столиците на държавите-членки на ЕС, делегациите, представителствата и посолствата на ЕС оперативен набор от инструменти, които да бъдат използвани в контактите с трети държави, както и с международни и граждански организации, с оглед в рамките на външната дейност да се насърчават и защитават човешките права на ЛГБТ. Целта му е да даде възможност на ЕС да реагира проактивно спрямо нарушенията на човешките права на ЛГБТ, както и спрямо структурните причини за тези нарушения. Така Инструментариумът ще допринесе допълнително за укрепването и подпомагането на политиката на ЕС в областта на правата на човека като цяло.

Половата идентичност и сексуалната ориентация продължават да бъдат използвани като оправдания за тежките нарушения на човешките права по света. Лесбийките, гейовете, бисексуалните и транссексуалните лица (ЛГБТ) представляват уязвима група и продължават да бъдат жертви на преследване, дискриминация и тежко малтретиране, често придружени с крайни форми на насилие. В редица държави сексуалните отношения по взаимно съгласие между пълнолетни лица от един и същ пол се считат за престъпление и се наказват с лишаване от свобода или със смъртно наказание.

ЕС твърдо подкрепя правото на всички лица да упражняват без дискриминация пълния набор от права на човека. Насърчаването и защитата на правата на човека представлява една от основните цели на външната дейност на ЕС. Чрез различни налични инструменти в рамките на външната си дейност, в т.ч. финансовите инструменти, които са на разположение чрез институциите и държавите-членки на ЕС, Съюзът ще се стреми активно да насърчава и защитава упражняването на всички човешки права от ЛГБТ.

Съгласно Договора за Европейския съюз („Договор за ЕС“) ,, Съюзът се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, [...] равенството [...] и на зачитането на правата на човека. Тези ценности са общи за държавите-членки в общество, чиито характеристики са плурализмът, недискриминацията, толерантността, справедливостта, солидарността и равенството между жените и мъжете.“ (член 2 от Договора за ЕС). Съгласно член 3 от Договора за ЕС Съюзът има за цел да насърчава тези ценности, да се бори срещу социалното изключване и дискриминациите, да насърчава равенството между жените и мъжете и да утвърждава и насърчава своите ценности в отношенията си с останалата част от света. Също така Договорите за ЕС, след влизането в сила на Договора от Лисабон, значително разширяват обвързващите задължения на ЕС в областта на правата на човека, като предвиждат (в член 6 от Договора за ЕС), че Съюзът зачита правата, свободите и принципите, определени в Хартата на основните права на Европейския съюз, включително забраната на дискриминация, основана на сексуална ориентация (член 21 от Хартата), и предвиждат присъединяването на ЕС към Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи. Когато определя и осъществява политиките и дейностите си Съюзът се стреми да се бори срещу дискриминацията, основана наред с другото на сексуална ориентация (вж. членове 10 и 19 от Договора за функционирането на Европейския съюз).

Настоящият документ отчита в пълна степен Насоките на ЕС относно правата на човека и международното хуманитарно право. От особено значение са насоките по отношение на смъртното наказание, по отношение на изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание, относно защитниците на правата на човека и относно насилието спрямо жените и момичетата и борбата с всички форми на дискриминация по отношение на жените.

II. Упражняване на всички човешки права от ЛГБТ

ЛГБТ имат същите човешки права като всички хора, включително правото на недискриминация при упражняването на тези права. Този принцип е заложен в многобройни международни правни инструменти, които предвиждат широк обхват на приложението му. По-конкретно на световно равнище той е заложен в член 26 от Международния пакт за граждански и политически права и член 2 от Международния пакт за икономически, социални и културни права (вж. **приложение 1**).

ЕС изрази единодушна подкрепа за Изявлението на Общото събрание на ООН относно правата на човека, сексуалната ориентация и половата идентичност от декември 2008 г. ⁽¹⁾, подкрепено от 68 държави от пет континента. В Изявлението се отново се утвърждава принципът на недискриминация и се осъждат екзекуциите, произволният арест или нарушаването на правата на човека въз основа на сексуалната ориентация или половата идентичност.

Лесбийките и гейовете са хомосексуалисти: хора със сексуална ориентация към лице от същия пол. Бисексуалните са хора със сексуална ориентация и към двата пола.

Транссексуалността е форма на „полова идентичност“ (самоопределянето като мъж, жена, и двете или нито едно от двете), която не съвпада с „приписания пол“ (идентифицирането от другите като мъж или жена въз основа на физическия пол). „Трансджендър“ не предполага никаква конкретна форма на сексуална ориентация⁽²⁾. Сексуалната ориентация (привличането към други, което може да включва сексуални действия или не) е различна от сексуалните действия.

Полът на дадено лице обикновено се приписва при раждането му и от този момент нататък се превръща в социален и правен факт. Някои хора обаче не чувстват, че при раждането им е приписан правилният за тях пол. Същото може да важи и за интерсексуалните хора, чиито тела притежават и двете или определени характеристики от мъжката и женската физиология, а понякога и тяхната генитална анатомия. За други проблемите възникват от факта, че вроденото им усещане за себе си не отговаря на приписания им при раждането пол. Тези хора са наричани „трансджендър“ или „транссексуални“. Те включват и крос-дресъри, травестити и други лица, които не се вписват в тесния смисъл на категориите „мъж“ или „жена“⁽³⁾. Лицата, които са трансджендър, са особено уязвима група в рамките на общността на ЛГБТ.

III. Приоритетни области на действие

С оглед на ефективното насърчаване и защита на човешките права на ЛГБТ чрез външната дейност на ЕС, Съюзът следва да се съсредоточи върху следните области:

1. Декриминализация

Понастоящем около 80 държави все още криминализират отношенията по взаимно съгласие между лица от един и същ пол, включително чрез смъртни присъди в седем държави; според нас това е несъвместимо с международното право в областта на правата на човека. Освен това подобно криминализиране има противоположен ефект върху упражняването на другите човешки права от ЛГБТ, като правото на неприкосновеност на личния живот и на здравеопазване, правото на сдружаване, събрания и свободно изразяване. В допълнение, криминализирането често води до други нарушения на правата на човека като изтезания, жестоко или нечовешко отнасяне, както и нарушения на правото на живот с изпълнението на смъртни присъди или увеличаващата се толерантност към т.нар. „убийства на честта“ на ЛГБТ и придружаваща убийствата безнаказаност.

ЕС следва активно да осъжда криминализирането на отношенията по взаимно съгласие между лица от един и същ пол и по-специално на използването на смъртно наказание, изтезание или малтретиране във връзка с това. ЕС следва да работи за постигането на премахването на подобни практики срещу всички хора, включително ЛГБТ.

Действията на ЕС в тази област следва да бъдат ръководени от следното:

- да се даде приоритет на работата в онези държави, в които отношения по взаимно съгласие между лица от един и същ пол са криминализирани или където има движения за промяна на съществуващото законодателство (и в двете посоки), да се повдигне въпросът и да се насърчат държавите да извършат законодателни промени, свързани с правата на човека.
- да се постави особен акцент върху ситуации, при които е в сила смъртното наказание и/или при които са налице изтезания и малтретиране, да се осъдят тези практики в съответствие с Насоките на ЕС по отношение на смъртното наказание и Насоките на ЕС относно изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание.

2. Равенство и недискриминация

Дискриминацията, основана на сексуалната ориентация или половата идентичност, е най-често срещаният проблем, с който ЛГБТ се сблъскват ежедневно в повечето държави. Дискриминационните практики се срещат на работното място и в публичната сфера, по-конкретно по отношение на достъпа до здравеопазване и образование.

Подобни практики противоречат на правото на равенство и недискриминация при упражняването на човешките права, посочени в членове 2 и 26 от Международния пакт за граждански и политически права и член 2 от Международния пакт за икономически, социални и културни права.

ЕС следва да осъди всяка форма на дискриминация без легитимна цел на каквито и да е основания, която противоречи на тези основни принципи. По отношение на ЛГБТ законодателството и политиките на ЕС включват равенство и недискриминация въз основа на сексуалната ориентация, заложи в членове 10 и 19 от Договора за функционирането на Европейския съюз и в член 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз.

Член 10 от Договора за функционирането на ЕС

При определянето и осъществяването на своите политики и дейности Съюзът се стреми да се бори срещу всяка форма на дискриминация, основана на пол, раса или етническа принадлежност, религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

Член 19 от Договора за функционирането на ЕС

1. Без да се засягат другите разпоредби на Договорите и в рамките на правомощията, които те предоставят на Съюза, Съветът може с единодушие, в съответствие със специална законодателна процедура и след одобрение от Европейския парламент, да приема необходимите мерки за борба с дискриминацията, основана на пола, расата или етническия произход, религията или убежденията, наличието на физическо или умствено увреждане, възрастта или сексуалната ориентация.

Член 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз

1. Забранена е всяка форма на дискриминация, основана по-специално на пол, раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични характеристики, език, религия или убеждения, политически или други мнения, принадлежност към национално малцинство, имотно състояние, рождение, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

Действията на ЕС в тази област следва да бъдат ръководени от следното:

- да се насърчават държавите да утвърждават равенството и недискриминацията при упражняването на всички човешки права от ЛГБТ, включително като въвеждат национални законодателни мерки и закони, които утвърждават равенството и недискриминацията на работното място и в образованието, и се стремят към отмяна на законите, дискриминиращи ЛГБТ.
- да се определят ситуациите, при които политическата и финансовата подкрепа за правителствени и неправителствени инициативи за насърчаване на недискриминацията биха осигурили добавена стойност за тази дейност.

3. Подкрепа и закрила на защитниците на правата на човека

Всички държави следва да се отнасят с уважение към защитниците на правата на човека, както е обявено в Международната декларация за правото и отговорността на лица, групи и обществени органи да насърчават и защитават общопризнатите права на човека и основни свободи (приета от Общото събрание на ООН през 1998 г.). При все това защитниците на правата на човека (журналисти, активисти, адвокати, представители на синдикатите и т.н.), които работят за насърчаването и защитата на човешките права на ЛГБТ, често стават обект на преследване и нарушаване на човешките права. Това важи особено за държавите, чиито правителства забраняват обществените дискусии относно сексуалната ориентация и свързаното с нея ограничаване на свободата на сдружаване и изразяване.

За да съответстват на постигнатия напредък в прилагането на Насоките на ЕС относно защитниците на правата на човека, действията на ЕС в тази област следва да бъдат ръководени от следното:

- да се насърчават третите държави да приемат култура на общо зачитане и признаване на работата, извършвана от защитниците на правата на човека, включително човешките права на ЛГБТ.
- да се отдава приоритет на работата в държави, в които отношението към защитниците на правата на човека като цяло и в частност към защитниците на човешките права на ЛГБТ, е незадоволително, по-специално там, където законодателните промени и налагането на наказателни санкции имат отрицателно въздействие върху работата на защитниците на правата на човека във връзка с човешките права на ЛГБТ.

- да се реагира на очевидни нарушения на правата на правозащитниците в трети държави, да се изтъква позицията на ЕС във връзка с този въпрос и да се работи в рамките на Насоките на ЕС относно защитниците на правата на човека.

IV. Общи мерки

Работна група на Съвета „Права на човека“ ще актуализира настоящия инструментариум най-малко на всеки три години след приемането му. Работната група също ще насърчава и наблюдава по-нататъшното интегриране на въпросите, свързани с ЛГБТ, в рамките на външната дейност на ЕС и активно ще разпространява настоящия инструментариум и ще насърчава прилагането му от държавите-членки на ЕС, Европейската служба за външна дейност, Европейската комисия и Европейския парламент.

Работната група ще състави сборник от добри практики и извлечени поуки относно действията на ЕС при насърчаването и защитата на упражняването на човешките права от ЛГБТ с оглед да се разпространява взаимното извличане на поуки и съгласуваността на политиката.

Специално внимание ще бъде отделено на свързаните с пола аспекти, а именно разглеждането на правата както на мъжете, така и на жените, като се взема предвид фактът, че лесбийките, би- и транссексуалните жени съставляват значителна част от обществото на ЛГБТ и са особено уязвими към основано на пола и сексуално насилие. Също така гражданско-обществените групи и организации на жените често играят важна роля за насърчаването и защитата на човешките права на ЛГБТ, особено в държавите, в които организациите на ЛГБТ не са разрешени.

V. Оперативни инструменти

Централите и мисиите на ЕС в държавите партньори разполагат с различни инструменти и начини на действие, като използват и съществуващите правни инструменти и насоки:

1. По отношение на държавите партньори

Мониторинг на правата на ЛГБТ:

- да използват анализ/списъка за проверка в **приложение 2** за проследяване и наблюдение на положението с човешките права на ЛГБТ в съответната държава, за да установят напредъка/пречките.

- да поддържат контакт с местните власти, регионалните организации и местните и международните организации на гражданското общество с оглед да получават информация, включително по конкретни случаи на нарушения на човешките права на ЛГБТ.

Доклади на ръководители на мисии на ЕС:

- да включват в периодичните доклади анализ на положението на ЛГБТ, както и случаите на нарушения на човешките права на ЛГБТ и нарушения спрямо защитниците на правата на човека.
- да установяват конкретни случаи на очевидни нарушения на човешките права на ЛГБТ.
- да определят подробни мерки (напр. демарши, повдигане на въпроса в политически диалог, финансиране), които са взети или планирани с оглед борбата с предполагаеми или доказани нарушения (всички действия по конкретни случаи следва да бъдат извършвани единствено ако засегнатото лице даде своето съгласие за това).

Фактологични справки за правата на човека

- да разглеждат положението на ЛГБТ във фактологични справки за правата на човека, като отбелязват по-специално случаите на нарушения на човешките права на ЛГБТ.

Демарши и публични изявления:

- да предлагат и правят демарши и публични изявления по въпроси, свързани с ЛГБТ, с особен акцент върху случаите и ситуациите с висок риск.
- следва да реагират и на положителните развития в насърчаването и защитата на упражняването на човешките права от ЛГБТ в трети държави.

Конкретни случаи:

- да предлагат конкретни действия, напр. демарши, когато разберат за добре документирани конкретни случаи на предполагаеми или доказани нарушения на човешките права на ЛГБТ (действията по конкретни случаи следва да бъдат определяни според самия случай, като могат да бъдат включени в общ демарш или изявление).

Съдебни заседания и посещения на местата за лишаване от свобода:

- да присъстват на съдебни заседания и да оказват видима подкрепа по време на производства, свързани със случаи на нарушения на човешките права на ЛГБТ, като отделят специално внимание на случаите с висок риск.
- да осъществят контакт с държавен прокурор или полицейски органи, за да искат разрешение да посещават задържани ЛГБТ.

Политически диалог:

- да повдигат въпроса, свързан с положението с човешките права на ЛГБТ като част от политически диалози или специализирани диалози (диалози по правата на човека, консултации, подкомитети и диалози по член 8 от Споразумението от Котону) с държави партньори и регионални организации.
- да повдигат въпроси, свързани с конкретни случаи на нарушения на човешките права на ЛГБТ, със съгласието на засегнатите лица.
- да насърчават държавите партньори да инициират законодателни промени, за да гарантират равенството пред закона за ЛГБТ.
- да насърчават държавите партньори да подпишат и/или ратифицират съответните международни правни инструменти, по-специално Международния пакт за граждански и политически права и Международния пакт за икономически, социални и културни права, и да оттеглят евентуални свързани с въпроса резерви по тези правни инструменти.
- да насърчават държавите партньори да поканят представители на Специалните процедури на ООН относно правата на човека да осъществят мисии по държави и по теми, да приемат техните препоръки и да ги прилагат.
- да подкрепят държавите партньори, които са за насърчаването и защитата на упражняването на човешките права от ЛГБТ, като стимулират по-тясното сътрудничество в многостранните форуми и активизират своите усилия като добър пример на регионално равнище.
- да стимулират обмена на информация и добри практики с държавите партньори, които са за насърчаването и защитата на упражняването на човешките права от ЛГБТ, с оглед да подобрят и да допринесат за мерките на ЕС (които да бъдат включени в сборник от добри практики и извлечени поуки).

Подкрепа от страна на гражданското общество:

- да правят послания за политическа подкрепа, когато считат това за полезно.
- да улесняват достъпа до информация относно наличното финансиране (напр. чрез Европейския инструмент за демокрация и права на човека или съответните правни инструменти на държавите-членки на ЕС).
- да осигуряват информация за положението със законите и практиките по отношение на ЛГБТ в ЕС.
- по целесъобразност да способстват за видимостта на действията на местните организации за насърчаване на човешките права на ЛГБТ, напр. като бъдат домакини на дебати и семинари по свързани с темата въпроси и като включват аспекти на ЛГБТ и лектори от ЛГБТ обществото; като одобряват културни мероприятия, конференции или социални проекти.
- да се консултират с организациите на гражданското общество за това как да интегрират проблематиката на ЛГБТ в политиките.
- да стимулират организациите на гражданското общество да насърчават правата на ЛГБТ.

Международни механизми:

- да предлагат специалните докладчици на ООН, специалните представители на ЕС и съответните им колеги от Съвета на Европа, ОССЕ и други регионални органи по правата на човека, които са на работни посещения, да се срещат с местните неправителствени организации, работещи за насърчаването и защитата на човешките права на ЛГБТ.
- да насърчават местните групи да включват информация за положението на ЛГБТ в своите алтернативни доклади до регионалните механизми за правата на човека и до органите на ООН. Да включват подобна информация в материалите, които се използват при механизма на Всеобщия периодичен преглед в Съвета на ООН по правата на човека.

Работни посещения на ЕС и на държави-членки:

- да включват информация за положението на ЛГБТ в кратките информационни материали, предназначени за лица на работни посещения в ЕС и в държави-членки, и да ги насърчават да повдигат въпроса пред местните партньори и да повеждат срещи със защитници на правата на човека, които работят за насърчаването и защитата на човешките права на ЛГБТ.

- В тези действия следва да се отдели специално внимание на: случаите с висок риск, в т.ч. наказателните присъди, смъртните наказания, изтезанията и малтретирането; случаите на предполагаеми или доказани нарушения срещу защитниците на човешките права на ЛГБТ; добрите практики за постигане на промяна на политиката и на законодателството и на структурните ограничения, в т.ч. дискриминационното законодателство и практики, както и безнаказаността на нарушенията на човешките права на ЛГБТ.

2. В международните форуми:

Организация на обединените нации

- Да изрази необходимостта всички страни да се присъединят и да спазват Всеобщата декларация за правата на човека (1948 г.), в чийто член 1 е заложен принципът за универсалния характер на човешките права „всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права“.
- Да включи въпросите, свързани с ЛГБТ, в изявления и интерактивни диалози в рамките на ООН, като отрази факта, че ЕС е дълбоко загрижен по повод нарушенията на човешките права и основните свободи, основани на сексуалната ориентация или половата идентичност, и заклейми по-специално прилагането на смъртно наказание на тази основа, извънсъдебните екзекуции, екзекуциите по бързата процедура или произволните екзекуции, прилагането на изтезания и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание, произволния арест или задържане и отнемането на икономически, социални и културни права.
- Да насърчи държавите да предприемат всички необходими мерки, по-специално законодателни или административни, за да се уверят, че сексуалната ориентация и половата идентичност при никакви обстоятелства не могат да бъдат използвани като основание за наказателни санкции, по-специално екзекуции, арести или задържане; да гарантират, че такива нарушения на правата на човека се разследват и нарушителите се подвеждат под съдебна отговорност; както и да осигурят адекватна закрила на защитниците на правата на човека и да премахнат пречките за изпълнението на тяхната работа.
- Да се застъпи за по-голяма подкрепа от страна на държавите членки на ООН за Изявлението на Общото събрание на ООН относно правата на човека, сексуалната ориентация и половата идентичност от 2008 г. и да осигури свързани с него последващи действия чрез сътрудничество на междурегионална основа, където това е възможно.
- Да насърчи държавите да вземат предвид препоръките от доклада на Световния конгрес по правата на човека, сексуалната ориентация и половата идентичност, проведен в Париж през май 2009 г.

- Да приветства, когато е уместно, вниманието, което се обръща на тези въпроси от представители на Специалните процедури на Съвета по правата на човека и органите по Договора, и да ги насърчава и занапред да включват в съответния си мандат разглеждането на нарушенията на човешките права, основани на сексуалната ориентация или половата идентичност.
- Да включва, когато е уместно, въпроси и препоръки относно ЛГБТ в обсъжданията в рамките на общия периодичен преглед в Съвета по правата на човека в Женева.

Организация за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ)

- Да включва, когато е уместно, въпросите, свързани с ЛГБТ, в национални изявления и в обсъждания по време на интерактивните диалози в рамките на ОССЕ.
- Да продължи активно работа по включването на „сексуалната ориентация и половата идентичност“ като изрично признати основания за дискриминация в ангажиментите по линия на ОССЕ или в решенията на Съвета на министрите.
- В съответствие с ангажимента на държавите, участващи в ОССЕ, за обмен на информация относно отмяната на смъртното наказание и предоставянето ѝ на обществеността (документа от Копенхаген) да включва в изявленията на държавите-членки на ЕС в рамките на човешкото измерение на дейността на ОССЕ информацията за отмяната на смъртното наказание, която се отнася до ЛГБТ (мярката се съдържа в насоките на ЕС по отношение на смъртното наказание).

Съвет на Европа

- Да включва, когато е уместно, въпросите, свързани с ЛГБТ, в национални изявления и в обсъждания по време на интерактивните диалози в рамките на Съвета на Европа.
- Да приветства положителните резултати от работата на експертния комитет по въпросите на дискриминацията, основана на сексуалната ориентация и половата идентичност, в рамките на Съвета на Европа.
- Когато Съветът на Европа разработва мерки за защита на правата на човека, като проекта за Конвенция относно насилието срещу жените, да включва упражняването на човешките права на ЛГБТ.
- Да вземе предвид работата на комисаря по правата на човека, който определи дискриминацията, основана на сексуалната ориентация и половата принадлежност, като приоритетна тематична област за дейността на неговата служба.

Други механизми

- Да се насърчават други релевантни международни организации да предприемат подходящи стъпки, за да подтикнат държавите към ратифициране и спазване на съответните международни норми и стандарти относно упражняването на човешките права на ЛГБТ.
- Да се включват, където е уместно, въпроси за човешките права на ЛГБТ в изявления и интерактивни диалози в рамките на международните механизми.
- Да се насърчават трети държави да канят представители на Специалните процедури относно правата на човека от различни международни организации, които да осъществяват мисии по държави и по теми, и да приемат и изпълняват техните препоръки.
- Да се полагат усилия, където е възможно, за сътрудничество на междурегионална основа, като се организират съпровождащи събития на тема насърчаване и защита на упражняването на всички човешки права от ЛГБТ, по-специално с цел да се обсъдят добрите практики в тази област. Да се обърне внимание на препоръките, приети от различните международни организации, като се насърчат държавите да се съобразяват с тях, за да подобрят положението с човешките права на ЛГБТ на национално равнище.
- Да се потърсят евентуални съмишленици сред държавите, за да се постигне напредък по отношение на равнопоставеността на ЛГБТ при упражняването на човешките права.
- Да се насърчават Службата на Върховния комисар по правата на човека на ООН, другите служби на ООН, представителствата на Света на Европа и на ОССЕ да разглеждат въпросите, свързани с човешките права на ЛГБТ, в своята работа.
- Да се включат представители на гражданското общество в съпровождащи международните форуми събития за популяризиране на въпросите, свързани с човешките права на ЛГБТ.

Приложения:

Приложение 1 Международни и регионални правни инструменти, декларации, изявления и други налични инструменти за насърчаване и защита на човешките права на ЛГБТ.

Приложение 2 Елементи за анализ/списък за проверка на обстоятелствата, свързани с човешките права на ЛГБТ

Приложение 1: Международни и регионални правни инструменти, декларации, изявления и други налични инструменти за насърчаване и защита на човешките права на ЛГБТ.

Международни правни инструменти:

- Конвенция за правата на детето, 1989 г.
(чл. 2)
- Конвенция против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание, 1984 г.
(чл. 1)
- Конвенция за премахване на всички форми на расова дискриминация по отношение на жените (CEDAW), 1979 г.
(чл. 2, 10, 11, 12, 13) 2, 10, 11, 12, 13)
- Международен пакт за икономически, социални и културни права, 1966 г.
(чл. 2, 3, 7, 12, 13, 14) 2, 3, 7, 12, 13, 14)
- Международна конвенция за премахване на всички форми на расова дискриминация, 1965 г.
- Международен пакт за граждански и политически права, 1966 г.,
(чл. 2, 3, 7, 9, 14, 17, 18, 19, 22, 24, 26) 2, 3, 7, 9, 14, 17, 18, 19, 22, 24, 26)
- Конвенция № 111 на Международната организация по труда (МОТ), 1958 г.

Регионални правни инструменти:

а) Европа

- Договор за функционирането на Европейския съюз, 2010 г.
(чл. 10 и чл. 19)
- Харта на основните права на Европейския съюз, 2000 г.
(чл. 21)

- Американска конвенция за правата на човека, 1953 г.
(чл. 8, 12, 14)
- Вторично законодателство на ЕС: Директива 2000/78/ЕО на Съвета за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите, 2000 г.

б) Северна и Южна Америка

- Американска конвенция за правата на човека, 1978 г.
- Интерамериканска конвенция за правата на човека, 1959 г.

в) Азия

- Харта на Асоциацията на страните от Югоизточна Азия (ASEAN), 2007 г.

г) Африка

- Африканска харта за правата на човека и народите, 1981 г.

Декларации

- Всеобща декларация за правата на човека, 1948 г.
(чл. 1,2,3,5,7,12,16,18,19,20,22,23) 1,2,3,5,7,12,16,18,19,20,22,23)
- Декларация на ООН за правото и отговорността на лица, групи и обществени органи да насърчават и защитават общопризнатите права на човека и основни свободи, 1999 г.
(чл. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 18) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 18)

Други регионални документи

- Съвет на Европа „Препоръка за мерки за борба с дискриминацията, основана на сексуалната ориентация и половата идентичност“, 2010г.
- Резолюция на Организацията на американските държави „Права на човека, сексуална ориентация и полова идентичност“, 2008 г.
- Резолюция на Организацията на американските държави „Правата на човека, сексуалната ориентация и половата идентичност в страните на Северна и Южна Америка“, 2008 г.

Изявления

- Изявление на Общото събрание на ООН относно правата на човека, сексуалната ориентация и половата идентичност, 2008 г.

Приложение 2:

Елементи за анализ/списък за проверка на обстоятелствата, свързани с човешките права на ЛГБТ

Въпрос, свързан с правата на човека	Показатели	Източник
1. Право на живот		
1.1. Прилага ли се смъртно наказание за санкциониране на хомосексуални връзки?	Предвижда ли законът смъртно наказание за санкциониране на хомосексуални връзки? Прилага ли се законодателството (разследване от полицията и/или произнасяне на присъди от съда)?	Наказателен кодекс; репортажи в пресата; криминална статистика; НПО, блогове и уебсайтове.
1.2 Стават ли ЛГБТ жертви на извънсъдебни екзекуции въз основа на своята сексуална ориентация или полова идентичност?	Има ли достоверна информация за убийства или заплахи за убийство на ЛГБТ от служители на полицията или на други служби за сигурност или с тяхно участие? Дали такива случаи се разследват и внасят в съда?	Свидетелски показания; репортажи в пресата; НПО, блогове и уебсайтове; доклади на специалните докладчици на ООН или на други представители на международни организации.

<p>2. Право на защита от изтезания и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне</p>		
<p>2.1 Прилагат ли се систематично изтезания по отношение на ЛГБТ от служители на полицията или на други служби за сигурност?</p>	<p>Съществуват ли достоверни данни за изтезания на ЛГБТ от служители на полицията или на други служби за сигурност по време на разследване или задържане? Дали такива случаи се разследват и внасят в съда?</p>	<p>Свидетелски показания; репортажи в пресата; НПО, блогове и уебсайтове; доклади на специалните докладчици на ООН или на други представители на международни организации.</p>
<p>2.2 Предоставят ли служителите на полицията или на други служби за сигурност адекватна закрила на ЛГБТ?</p>	<p>Дали престъпленията с упражняване на насилие срещу ЛГБТ се разследват и внасят в съда?</p>	<p>Свидетелски показания; репортажи в пресата; криминална статистика; НПО, блогове и уебсайтове;</p>
<p>3. Право на равенство пред закона и недискриминация</p>		
<p>31. Имат ли ЛГБТ еднаква и ефективна защита срещу дискриминация пред закона?</p>	<p>Дискриминационно ли е законодателството на основа на сексуалната ориентация и половата идентичност? Дали законодателството в областта на защитата от дискриминация обхваща сексуалната ориентация и половата идентичност? Прилага ли се законодателството от страна на полицията и съдебната система?</p>	<p>Свидетелски показания; законодателни актове за защита от дискриминация; обща правна уредба; правни сдружения; НПО, блогове и уебсайтове.</p>

4. Право на неприкосновеност на личния живот		
Използва ли се наказателното право за санкциониране на хомосексуални връзки?	Провеждат ли се арести от полицията по подозрение за хомосексуални връзки? Водят ли се съдебни процеси и издават ли се присъди за такива връзки?	Свидетелски показания; Наказателен кодекс; репортажи в пресата; криминална статистика; НПО, блогове и уебсайтове.
4.2 Използват ли се други закони, отнасящи се до морала или общественения ред, за обявяване на хомосексуалните връзки за незаконни?	Нахлуват ли представители на властите по време на частни празненства и възпрепятстват ли хората да търсят партньори в интернет?	Свидетелски показания; репортажи в пресата; НПО; Наказателен кодекс; сдружения на адвокати.
4.3. Има ли разлики при определянето на възрастта за изразяване на съгласие за хетеросексуален и хомосексуален акт? Прилагат ли се?	Провежда ли се разследване и/или съдебно преследване? Дали младите хора под определената възраст за изразяване на съгласие биват наказвани за хомосексуални актове, при положение че не биха подлежали на наказание за хетеросексуални актове?	Свидетелски показания; репортажи за съдебни дела в пресата и в интернет; НПО; Наказателен кодекс; полицейски доклади.
4.4 Могат ли лицата, които са трансджендър, да сменят приписания им пол в официални документи?	Дали правната и/или административната уредба позволяват това?	Официални служби по регистрацията; неправителствени организации на ЛГБТ.
4.5 Може ли лице, което е трансджендър, да упражнява всички права на своя новоприписан пол, включително правото да сключва брак?	Дали лице, което е трансджендър и е променило приписания си пол, се третира от правна гледна точка както всяко друго лице от същия пол?	Правни сдружения; длъжностни лица, компетентни да извършват бракосъчетания.

5. Право на сдружаване		
5.1. Могат ли ЛГБТ да създават сдружения, които представляват техните интереси?	Забранява ли законът подобни сдружения? Ако не забранява, дали те не са на практика поставени извън закона чрез тормоз от страна на официалните власти? Има ли членството в такива сдружения отрицателни последствия за членовете? Чувстват ли се тези сдружения задължени да прикриват истинското си предназначение с евфемизми?	Закон за НПО/сдруженията; наличие на уебсайтове; доклади на НПО; синдикати.
6. Свобода на събранията		
6.1 Могат ли сдруженията на ЛГБТ да организират публични събития като гей паради и културни или социални събития?	Могат ли такива събития да се провеждат без излишни политически препятствия? Защишава ли полицията участниците в такива събития при прояви на враждебност от страна на обществеността? Упражнява ли се натиск върху собствениците да не отдават под наем помещенията си за провеждане на събития на ЛГБТ?	Закон за сдружаването; репортажи в новините; доклади на НПО; уебсайтове на местни групи на защитници на гражданските свободи/ЛГБТ.
7. Свобода на информацията и на изразяването		
7.1 Позволява ли законът списания/уебсайтове/радио/телевизионни програми/филми на свързани с ЛГБТ теми? Могат ли те да функционират в действителност?	Продават ли се публично списанията? Могат ли аспекти от живота на ЛГБТ да са тема на радиопрограма, телевизионно шоу или филм? Дали споменаването на въпроси, свързани с ЛГБТ, има за цел да информира или да подклажда омраза? Има ли натиск от страна на официалните власти върху разпространителите и излъчващите оператори да не се създава положителен образ на ЛГБТ?	Наличие на щандовете за продажба на вестници и списания; репортажи в пресата и в интернет; доклади на неправителствени организации в областта на правата на човека и ЛГБТ; дискусии с медийни групи.

8. Право на труд		
8.1. Съществува ли дискриминация срещу хора, за които се знае или се подозира че са ЛГБТ, по отношение на правото им на труд?	Налага ли се на ЛГБТ да крият сексуалната си ориентация/половата си идентичност на работното място или когато подават заявление за работа? Законосъобразно ли е тяхното уволнение, ако се разкрие, че са ЛГБТ? Съществува ли правна закрила от дискриминация, основана на сексуалната ориентация или половата идентичност?	Свидетелски показания; репортажи в пресата и в интернет; групи и блогове на ЛГБТ; синдикати.
9. Право на здравеопазване		
9.1 Имат ли равни права ЛГБТ по отношение на достъпа до здравни заведения по специфични за тях въпроси?	Имат ли ЛГБТ достъп до дискретни и адекватни здравни услуги? Има ли подходяща информация за превенцията на ХИВ/СПИН/болести, предавани по полов път, насочена към ЛГБТ? Съществуват ли разпоредби в наказателното право, които забраняват или затрудняват достъпа на ЛГБТ до здравни заведения? Има ли здравни услуги, които не се предоставят на ЛГБТ, например услуги в областта на репродуктивното здраве за лесбийки?	Групи на ЛГБТ; професионални сдружения на медиците; министерства на здравеопазването.

9.2 Могат ли лицата, които са трансджендър, да получат подходяща за тяхното състояние здравна помощ, ако има такава?	Позволено ли е на психиатри и лекари да помагат на лицата, които са трансджендър, да променят пола си?	Министерства на здравеопазването; професионални сдружения на лекари и психиатри; организации на пациентите; групи на ЛГБТ.
10. Права на децата		
10.1 Има ли сред децата жертви на дискриминация в резултат на сексуална ориентация или полова идентичност?	Дискриминирани ли са децата поради собствената им сексуална ориентация или полова идентичност? Има ли сексуалната ориентация или полова идентичност на родител, който е ЛГБТ, негативно въздействие върху начина, по който бива възприемано неговото или нейното дете?	Законодателни актове за защита от дискриминация; закони за защита на правата на детето; закони за настойничеството, наследяването, правните сдружения; неправителствени организации в областта на правата на детето и ЛГБТ.

(1) Пълният текст е достъпен на адрес

<http://www.droitslgbt2008.fr/documents/?mode=download&id=2>

(2) Тези понятия от настоящия документ не са общоприети.

(3) Определение от тематичния документ на комисаря по правата на човека към Съвета на Европа относно „Половата идентичност и правата на човека“. Макар че определението за полова идентичност в документа не е правно обвързващо, то дава ценен принос за защитата на човешките права на лицата, които са трансджендър.